

Nr 584

Av herr Nilsson, Ferdinand, om utredning rörande uthyrning av maskiner och redskap.

(Lika lydande med motion nr 687 i Andra kammaren)

I Sverige har på senare tid gjorts försök att introducera s. k. leasingbolag. I princip är ett leasingbolag (uthyrningsbolag) ett finansieringsinstitut, som har till uppgift att vara en förbindelseänk mellan tillverkare och köpare av maskin- och inventarieutrustningar på så sätt att leasingbolaget av fabrikanten köper olika slags utrustningar och sedan mot viss hyresersättning ställer dessa till disposition åt intresserade företag. Ett dylikt hyresförhållande kan även utformas så, att förhyraren sedermera om han så önskar kan få övertaga den hyrda materielen.

Det förefaller som om leasingföretag på längre sikt skulle kunna få en uppgift att fylla även i vårt land. Inflationen och den hårda konkurrensen på prismarknaden pressar företagens likviditet och minskar deras möjlighet att skaffa eget investeringskapital. Samtidigt håller investeringsbilden på att ändra karaktär. Det räcker inte längre att anskaffa nya och bättre maskiner och anläggningar. Man måste också för att kunna hänga med i konkurrensen satsa mer och mer på själva försäljningsansträngningarna samt på distribution och service. Utvecklingen går i den riktningen att investeringarna på marknadssidan tenderar att bli proportionsvis större än de på produktionssidan.

Detta gäller inte bara industrien. Även inom handeln har investeringsbehovet fått en helt annan omfattning än tidigare. Det kostar i dag nästan lika mycket att sätta upp t. ex. en livsmedelshandel med dess tekniska utrustning som det för inte så länge sedan kostade att utrusta en mindre industri. Till detta kommer för industriens del, att den nödvändiga expansionen kommer att binda mer kapital i lager och fordringar än tidigare och att utvecklingskostnaderna — inklusive forskning — tenderar att öka kraftigt.

Mot den bakgrunden bör alla tänkbara möjligheter undersökas för att tillgodose det ökade kapitalbehovet inom företagsvärlden. Men det är ofta krångligt och dyrbart — i första hand för mindre och medelstora företag — att anlita den »långa» kapitalmarknadens resurser. I den mån de inte kan gå ut direkt med obligations- eller förlagslån måste pengarna från

AP-fonder och andra kapitaluppsamlingsorgan slussas ut via konventionella finansieringsinstitut, som i sin tur lämnar ut bundna lån till investeraren, varvid man kräver säkerheter som mindre företag inte alltid kan prestera. Härtill kommer att denna upplåningsform inte löser de mindre företagens finansieringsproblem, som i flertalet fall mer hänför sig till bristen på eget kapital än knappheten på kredit. Därför vore det önskvärt om det — med hjälp av samhällets insatser — kunde tillskapas organ som möjliggör för företagen att anskaffa maskiner och inventarier utan att binda medel som behövs för driften eller öka skuldbördan så att det uppstår en försämrad relation till de främmande medel som arbetar i företaget. Exempelvis genom att överlåta inköpet av maskiner och annan utrustning åt ett företag, som med sin samlade ekonomiska kraft i form av belåningsbara hyreskontrakt svarade för kapitalanskaffningen. För industri- och handelsföretag bör det inte spela någon roll, om de äger eller hyr sina maskiner och inventarier. Efter ett visst antal år är de ju ändå förbrukade. Hyreskostnaden torde vid sådant förhållande inte bli större än avskrivningskostnaden.

I USA — och även i ett flertal europeiska länder — har man sedan länge tillämpat leasingsystemet. Det finns där en mångfald bolag, som köper olika utrustningar och hyr ut dem till förbrukare. Det står härvid öppet för förhyraren att själv i förväg ge specifikationer i olika avseenden på den utrustning man hyr. Det finns också den möjligheten att leasingbolaget kan överta en utrustning, som den tilltänkta förhyraren redan äger, och där efter hyra ut den till honom, varigenom förhyraren på ett enkelt sätt förstärker sina likvida resurser.

Bakom leasingbolagen står i regel fabrikanter och finansinstitut. De amerikanska bolagen har numera avläggare i en mångfald länder, såsom Kanada, Storbritannien, Västtyskland, Schweiz, Belgien, Italien och Frankrike. Den i USA tillämpade uppläggningsförefaller att i tillämpliga delar kunna användas även för svenska förhållanden, speciellt som inteckningsförordningen inom kort sannolikt kommer att uppmjukas.

För kreditinstituten kan en vidgad introduktion av leasingsystemet komma att öppna ett nytt verksamhetsfält, där de på ett konstruktivt sätt kan bidra till att lösa de mindre företagens kapitalbehov och främja sysselsättningsgraden i vårt expansiva samhälle. Metoden kan bli av stor betydelse för exempelvis mindre industrier, detaljhandeln, åkerier och entreprenadföretag. Det innebär ett finansieringsalternativ som det under alla förhållanden borde vara ett samhällsintresse att undersöka. De svenska kreditinstituten samt industriens och handelns organisationer har under senare år visat starkt intresse för ovanberörda problem. Ett system som kunde öka investeringsbenägenheten hos de svenska företagen skulle vara en samhälleligt och konjunkturpolitiskt värdefull tillgång, ej minst med tan-

ke på en allt kraftigare förskjutning av kreditgivningen mot en fördelning, som innebär att kommunerna och bostadsbyggandet erhåller en växande andel av den totala kreditvolymen.

Av allt att döma skulle ett leasingförfarande — med eller utan kommunalt engagemang — för många kommuner kunna vara kommunalekonomiskt betydelsefullt. Samtidigt har man anledning utgå ifrån att en sådan verksamhet kan vara ägnad att främja en aktiv lokaliseringspolitik — särskilt av mindre och medelstora företag — till mindre tätorter och även till glesbygdsområden i vårt land.

Det torde vara av intresse för det allmänna att statsmakterna närmare låter utreda dels de rent finansiella funktionerna och dels de organisatoriska och företagsmässiga formerna för en utvidgad leasingverksamhet. Därvid bör möjligheterna för staten övervägas att medverka exempelvis med lånegarantier och/eller inrättande av särskild lånefond för enskilda, föreningsföretag ävensom bolag, som kan komma att driva sådan rörelse. Förutsättningarna för att koppla in redan existerande företagareföreningar i en leasingverksamhet av här angivet slag synes också böra undersökas. Likaså bör utrönas intresse och villighet hos kreditmarknadens olika centrala organ såväl som banker och kreditkassor i vad det gäller att medverka — på det ena eller det andra sättet — som kreditgivare och/eller låneförmedlare.

Med stöd av det anförda får jag hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära en skyndsam och allsidig utredning av förutsättningarna för och möjligheterna att finansiellt och organisatoriskt introducera verksamhet avseende uthyrning (utarrendering) av maskiner och redskap till företag i enlighet med motionens syfte samt att för riksdagen framläggas de förslag vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 27 januari 1965

Ferdinand Nilsson

i Kungsängen

Nr 585

Av fru Olsson, om ett miljöpolitiskt handlingsprogram.

(Lika lydande med motion nr 701 i Andra kammaren)

Stockholm den 27 januari 1965

Elvy Olsson